

Lunner kommune

post@lunner.kommune.no

Deres ref.:

Saknr. 22/1694

12. mai 2023

Dette brevet sendes på vegne av DNT Oslo og Omegn, Naturvernforbundet Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus og Skogselskapet Oslo og Akershus.

Uttalelse til Kommuneplanens arealdel 2023–2040, Lunner kommune

To store kriser preger verden i dag – klimakrisen og naturkrisen^{1 2}. Den største trusselen er arealendringer. Inngrepene gjøres stykkevis og delt, og medfører at både naturmangfoldet og friluftslivet settes på prøve. Tilsluttede organisasjoner i FNF Oslo og Akershus er alle sterkt opptatte av å ta vare på naturgrunnlaget i Lunner kommune, samt fremme et allment tilgjengelig friluftsliv.

Sammendrag

- Vi ber kommunen sørge for at arealbruken blir avklart gjennom planprosesser, og at dispensasjonspraksis ikke forringer dette.
- Vi ber kommunen om å forklare i arealdelen hvordan de håndterer interessekonflikter i kommunen.
- Vi vil gjerne vite om det er gjort en helhetlig vurdering av plassering av næringsarealer i Lunner og nærliggende kommuner. Hvis ikke, oppfordrer vi kommunen til å gjennomføre en slik helhetlig utredning, og heller vurdere forslag til næringsareal basert på denne i neste rullering av kommuneplanens arealdel.
- Angående arealinnspill ber vi kommunen om:

¹ FNs klimapanel (IPCC) sin spesialrapport om klimaendringer og landarealer av 8. august 2018

² Naturpanelets (IPBES) rapport av 6. mai 2019

- å se endring i arealbruk i lys av den kunnskapen og de forpliktelser Norge har i dag angående både natur- og klimakrisen
- å utelate forslaget om (LSN1) Bislingen og (B15) Øvre Godli pga. for store negative konsekvenser for natur- og friluftslivsverdiene i områdene.
- å samarbeide med lokale natur- og friluftslivsorganisasjoner, og undersøke om avbøtende tiltak kan være nødvendig for (21Ac) Tursti Bøhrentangen Monserudvika og (21Ad) Turveg Grindvoll – Skøien.
- Å gjennomføre utvidede konsekvensutredninger og vurdering av avbøtende tiltak for (B6) Grua sør (31), (B10) Malmgruben, (B14) Haneknemoen vest, (NÆ2/FOR) Ruudsmarka næringspark og (NÆ3) Tømmerterminal.
- Vi ønsker at kommunen legger til bestemmelser om økologisk kompensasjon, sikring av stier og snarveier og krav om maks 500 meter til nærmeste turvei/turområde, sikring av kantsoner langs vassdrag og tillegg og rettelse i bestemmelsene om naturmangfold. Vi kommer med forslag til dette.
- Vi savner temakart som grunnlag for utarbeidelse av plankartet. Kommunen bør ha et kart som inneholder en oversikt over eksisterende stier og løyper i kommunen og et temakart med grønnstruktur/grønne traseer. Vi anbefaler også at kommunen utarbeider en sti- og løypeplan og deltagelse i det nasjonale prosjektet Friluftslivets ferdselsårer.

Generelle innspill til kommuneplanens arealdel

FNF Oslo og Akershus vil takke kommunen for en god nettside om høring av ny arealdel. Det er bra med oppsummering av hovedpunktene i planen, da dette gjør det enklere for frivilligheten å forstå.

Arealbruken må avklares gjennom planprosesser

Når arealbruken er avklart gjennom planprosesser, gir dette et godt grunnlag for videre byggesaksbehandling. En kommune som gjør mange unntak fra vedtatte langtidsplaner, har manglede styring på arealbruken. Når lokalpolitikere behandler søknader om dispensasjon, får de mindre informasjon om konsekvensene av utbyggingen. Det er også mye vanskeligere for frivilligheten å følge med.

Ifølge tall fra KOSTRA (SSB) er andelen innvilgede dispensasjoner i byggesaker i Lunner kommune 3,8 % i 2020, 5,4 % 2021 og 9,5 % i 2022³, men det er fortsatt et forbedringspotensial. Generelt sett sier ikke KOSTRA-tallene noe om hva slags saker dette er, bare at det er gitt dispensasjon fra plan. Dispensasjoner kan ha blitt innvilget i saker som dreier seg om omdisponering av dyrka mark/jordvern, nedbygging av myr og hyttebygging og andre tiltak innenfor fjell- og/eller markagrenser. Når lokalpolitikere behandler søknader om dispensasjon, får de mindre informasjon om konsekvensene av utbyggingen. Frivillige organisasjoner får heller ikke søknad om dispensasjon tilsendt på høring, og det blir

³ [KOSTRA-tall for Lunner kommune, Plan- og byggesaksbehandling](#), SSB

vanskelig å følge med. Det er dermed fare for at viktige verdier ikke blir tilstrekkelig vurdert i søknadsprosessen. Kommunen bør av den grunn etterstrebe null dispensasjoner fra plan.

Utbygging og natur – avveining av ulike hensyn i et helhetlig og langsiktig perspektiv

Knapphet på arealer fører til stadige målkonflikter. Det er imidlertid viktig at ulike interesser og hensyn er kjent så tidlig som mulig. Da er mulighetene best, både for å se gode avbøtende tiltak eller alternative løsninger som ivaretar flest mulig interesser.

Ifølge plandokumentene skal Lunner kommune sørge for utbyggingsklare og relevante næringsarealer i kommunen og sikre forutsigbarhet for næringslivet. Kommunen ønsker å legge inn fem nye næringsarealer. Ifølge kommuneplanens samfunnsdel skal hensyn til jordvern og naturmangfold på land og i vassdrag tillegges særlig stor vekt i utviklingsspørsmål.

Vi ber kommunen om å forklare i arealdelen hvordan de håndterer interessekonflikter i kommunen. Det er viktig at Lunner kommune tar ansvar for å se sin egen kommune i lys av andre kommuner i regionen og tar hensyn til deres behov, spesielt når det gjelder næringsutvikling. Vi oppfordrer kommunen til å samarbeide med andre kommuner i regionen for å bygge ut mer effektivt og etter samlet behov. FNF Oslo og Akershus lurer i den forbindelse på **om det er gjort en helhetlig vurdering av plassering av næringsarealer i Lunner og nærliggende kommuner.**

- Er det utført en overordnet kartlegging av behovet for næringsparker i Lunner og omegn? Det er fire forslag til næringsareal i denne planen.
- I så fall, inkluderer en slik kartlegging alternative plasseringer som er vurdert opp mot hverandre?
- Har det vært et samarbeid om lokaliseringer med nærliggende kommuner?

Hvis en helhetlig vurdering ikke er gjennomført, inkl. alternative plasseringer og samarbeid med nærliggende kommuner, ber vi kommunen ta ut massedeponiene fra denne arealdelen. Vi oppfordrer kommunen til å gjennomføre en slik helhetlig utredning, og heller vurdere forslag til massedeponier basert på utredningen i neste rullering av kommuneplanens arealdel.

Arealinnspill

Vi er nå i en situasjon der nasjonale forpliktelser gjør at vi ikke kan bruke arealer på samme måte som før. Gjennom naturavtalen fra Montreal, har Norge forpliktet seg til å jobbe mot 23 mål som beskriver hvordan vi skal komme oss ut av naturkrisen og få mer natur innen 2030. For å få til dette må norske kommuner ha en bærekraftig arealforvaltning som ivaretar vern av naturområder og bevaring av biologisk mangfold, samt tar hensyn til klimaendringer og reduserer utslipp av klimagasser.

Vi må spare mer natur, og lista over mulige tiltak er lang, viser en ny rapport fra fire direktorater⁴. Flere aktører både kan og bør handle umiddelbart. Under lanseringen av rapporten sa klima- og miljøminister Eide at det skal bygges mindre.

Flere av arealinnspillene som er tatt med i arealdelen har blitt vurdert til å ha negative eller svært negative konsekvenser for natur- og friluftslivsverdier. Kommunene har gjennom sin arealforvaltning det største ansvaret for å ta vare på natur, og sett i lys av den kunnskapen og de forpliktelser Norge nå har er dette veldig uheldig.

FNF Oslo og Akershus har sett gjennom kommunens egne behov for arealbruksendringer og eksterne innspill for endringer. Under følger kommentarer på relevante endringer for natur- og friluftslivsinteressene.

(21Ac) Tursti Bøhrentangen Monserudvika

Ny tursti er veldig bra for folkehelse og friluftsliv, men har noe påvirkning naturmangfoldet. *Vi ber kommunen samarbeide med lokale natur- og friluftslivsorganisasjoner, og undersøke om avbøtende tiltak kan være nødvendig.*

(21Ad) Turveg Grindvoll – Skøien

Ny tursti er veldig bra for folkehelse og friluftsliv, men har negativt påvirkning for naturmangfoldet. *Vi ber kommunen samarbeide med lokale natur- og friluftslivsorganisasjoner, og undersøke om avbøtende tiltak kan være nødvendig.*

(B6) Grua sør (31), Bolig

Forslaget er veldig negativt for naturmangfold. *Vi ber kommune må foreta en grundig utredning av naturmangfold videre i en reguleringsplanprosess.*

(LSN1) Bislingen, LNF spredt næring

Fra LNF til LNF spredt næring, og området er på 820 dekar. Konsekvensutredningen forutsetter videre at innspillet er næringsdrift, og at enhetene ikke senere kan gjøres om til selvstendige fritidsboliger. Det antas videre at det ikke er helårs kjøreveg til enhetene, men at enhetene knyttes til markastua og av opparbeidede stier.

Å bygge ut hytter i et område som Bislingen kan være ødeleggende for natur- og friluftslivskvalitetene i området. Bislingen har vakker natur, verdifullt biologisk mangfold, og er et populært friluftslivsområde som er tilgjengelig for alle. Området omslutter Bislingsetra, som inneholder den truede naturtypen Naturbeitemark. Det finnes rødlistet ulv og gaupe, vilt og storfugl innenfor feltet. Det finnes flere rødlistearter i bekkedalen mot Bonntjernet, ved kanten av det regulerte hotellområdet. Naturtyper er også ufullstendig kartlagt på Bislingen⁵ og bør kartlegges ytterligere før området vurderes tatt inn i arealdelen. Bislingen er et utfartsområde både sommer og vinter, det kjøres flere skiløyper der og det er anlagt flere blåmerka stier. Utbyggingen kan føre til økt trafikk, økt støy og lysforurensing som kan forringe natur- og friluftslivskvalitetene på Bislingen. Mangelen på offentlig vann og avløp til

⁴ [Tiltaksanalyse for skog- og arealbrukssektoren \(LULUCF\): Hvordan Norge kan redusere utslipp av klimagasser fra arealbruksendringer innen 2030](#), Miljødirektoratet, Landbruksdirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat og Statens vegvesen (2023)

⁵ [Biofokus: Kartleggingsstatus for viktige naturtyper i 32 Viken-kommuner Status 2021](#), vedlegg om Lunner, s. 8

området vil medføre ytterligere inngrep. Selv om hyttene ikke er tiltenkt privat eie, kan utbyggingen allikevel være privatiserende for området og gjøre det mindre tilgjengelig og mindre attraktivt for allmennheten.

Vi mener det er viktigere og mer verdifullt å beholde Bislingen som et natur- og friluftslivsområde, tilgjengelig og åpent for alle, enn å anlegge satellitt-hytter i tilknytning til hotelldriften. Vi mener derfor at Lunner kommune må prioritere å bevare Bislingen som et åpent og tilgjengelig område for alle, og dermed ikke inkludere forslaget i kommuneplanens arealdel. På denne måten vil områdets natur- og friluftslivskvaliteter sikres for nåværende bruk og fremtidige generasjoner.

Om kommune likevel inkluderer forslaget på Bislingen, ber vi om følgende:

- Full kartlegging av naturmangfold for området
- Bestemmelser om at hytter ikke kan bli selvstendige, private fritidsboliger.
- Bestemmelser som sikrer allmenn gratis tilgang året rundt
- Bestemmelser om fortsatt løypekjøring og merking og vedlikehold av turstier i området
- Bestemmelser om at antagelser lagt til grunn for konsekvensutredninga til kommunen. Konsekvensutredningen forutsetter videre at innspillet er næringsdrift, og at enhetene ikke senere kan gjøres om til selvstendige fritidsboliger. Det antas videre at det ikke er helårs kjøreveg til enhetene, men at enhetene knyttes til markastua av opparbeidede stier.
- Avbøtende tiltak for berørte arter
- Avbøtende tiltak for lysforurensning
- Plan og gjennomføring av skånsom anlegging av vann- og avløp til området

(B10) Malmgruben, Bolig

Området som er avsatt bør begrenses i omfang, for å bevare myr og sumpskogsmark samt leveområdene for blant at hønsenhauk. *Vi ber kommunen ta hensyn til dette.*

(B14) Haneknemoen vest, Bolig

En viktig viltkorridor og bruk av området for skole og nærturområde vil bli påvirket av tiltaket. Deler av området er støyutsatt fra RV4 og ligger inn mot gammel fylling. *Vi ber om en utvidet konsekvensutredning av naturmangfold og friluftsliv og vurdering av avbøtende tiltak for viltkorridoren.*

(NÆ1) Harestua næringspark vest, Næring

Vilttrekk, turruter, bruk av området nærturområde og utfartssted og skog av god bonitet vil bli påvirket av det store tiltaket. *Vi ber om en utvidet konsekvensutredning av naturmangfold og friluftsliv.*

(B15) Øvre Godli, Bolig

Vi mener det er avsatt mer enn nok boligområder i nærheten av Grua, og dette feltet vil bli en bilbasert satellitt. Det antas å være elg og rådyr i området og det er registrert rødlistede arter i nærheten. Området ligger høyt eksponert og vil være visuelt skjemmende med blant annet lysforurensning. *Området bør ikke tas inn i arealplanen.*

(NÆ2/FOR) Ruudsmarka næringspark

Vilttrekk, jordbruksområde og utvalgt naturtype vil bli påvirket av tiltaket. Konsekvensene for drenering til utvalgt naturtype kalksjøer er ikke tilstrekkelig utredet. *Vi ber om en utvidet konsekvensutredning av naturmangfold og friluftsliv.*

(NÆ3) Tømmerterminal, Næring

Vilt vil bli påvirket av tiltaket. Den nære tilknytningen til Harestuvannet og Strykenvannet kan medføre redusert vannkvalitet i disse. Det er positivt å få transport over på bane, men tiltaket krever store arealer. *Vi ber om en utvidet konsekvensutredning av naturmangfold og friluftsliv.*

Vi støtter kommunens vurderinger om arealene som foreslås tatt ut av kommuneplanen og arealinnspillene som er foreslått avvist.

Bestemmelser

FNF Oslo og Akershus er opptatt av at kommuneplanene i Oslo og Akershus inneholder **bestemmelser som styrker ivaretagelsen av natur- og friluftslivsinteressene. Vi mener derfor det er veldig viktig at kommunen setter klare krav og bestemmelse til disse temaene**, som byggegrense mot bekker og raviner, kantsoner, massehåndtering, miljøprogram og miljøoppfølgingsplan, nye hensynssoner for bevaring kulturmiljøer og vurdering av bevaring av viktige trær- og vegetasjonsområder i reguleringsplaner, fremmede arter, avstand til turområder og kartlegging av naturmangfold ved nyetableringer og utbygginger. Bestemmelsene må konkretiseres, siden formuleringer som “bør” og “skal vurderes” har mindre verdi i senere byggesaksbehandling.

Kommunen har mange bestemmelser som ivaretar våre interesser, men vi ber kommunene vurdere følgende:

Økologisk kompensasjon. Vi ber kommunen inkludere en bestemmelse om økologisk kompensasjon. F. eks.: *«Når en reguleringsplan tillater at natur eller et områdes økologiske funksjon går tapt, skal tiltakshaver yte en økologisk kompensasjon for tapet tiltaket medfører. Økologisk kompensasjon fastsettes av kommunen, og ytes enten som erstatningsareal eller som et økonomisk bidrag til restaureringsprosjekter.»*

Stier og snarveier. Stier og snarveier kan utfylle gang- og sykkelvegnettet slik at aktiv ferdsel er å foretrekke for befolkningen. Vi ber kommunen legge til en bestemmelse om dette. F.eks. *«Bebyggelse og anlegg skal lokaliseres slik at viktige stier/barnetråkk (stier fra boligområder til offentlige funksjoner som skole, barnehage og kollektivholdeplasser) sikres.»*

Avstand friluftsområder. Korte avstander til attraktive friluftsliv-/naturområder, som er tilrettelagt slik at de dekker lokalbefolkningens behov, er særlig viktig for barn, unge, eldre, innvandrere og funksjonshemmede. Særlig viktig er tilgangen til slike områder fra tettstedene i kommunen. Vi ber kommunen legge til en bestemmelse om dette. F.eks.: *I eksisterende og nye byggeområder skal det, jf. plan- og bygningsloven § 11-9 nr. 6, tilstrebes*

at alle boliger har maksimalt 500 meter til friområde (på minimum 20 dekar) eller nærmeste tursti /turvei som leder til et slikt område

Kantsoner langs vassdrag. Vi mener bestemmelse § 5.1 *Kantsoner langs vassdrag* med fordel kan strammes opp for å bidra til å forbedre kantsonenes økologiske funksjon, forebygge avrenning fra jordbrukslandskap og bidra til bedre vannkvalitet i vassdragene. F.eks. legge til: «*Langs vassdragene skal det opprettholdes og, der det er mulig, utvikles en flersjiktet vegetasjonssone på minimum 10 meter målt fra elve-, bekk- eller innsjøkant. Denne sonen skal ha en vegetasjon som sikrer et økologisk samspill mellom vann og fastlandsvegetasjon. Kommunen kan stille krav til utforming og vegetasjonsvalg.*»

Naturmangfold. I forslaget til arealdelens bestemmelser står det under § 7.3 *Naturmangfold* står det at det kreves kartlegging der datagrunnlaget ikke er godt nok. Vi regner med at det mangler et «der» (markert i rødt) i bestemmelser så bestemmelsen får den virkning som er tiltenkt: «*Der det framgår av konsekvensutredningen til kommuneplanen at der man er i tvil om Kommuneplanens arealdel 2022-2040, Bestemmelser og retningslinjer 25 datagrunnlaget for naturmangfold er godt nok, kreves kartlegging i forbindelse med utarbeiding av reguleringsplan*».

Vi ber i tillegg kommunen legge til flere bestemmelser for å styrke ivaretagelsen av naturmangfold, f.eks.: «*Biologisk mangfold skal bevares, og det oppfordres til biologisk kartlegging ved alt reguleringsarbeid. Ved registrering av fremmede arter i planområdet må metode(r) for bekjempelse av disse beskrives i reguleringsbestemmelsene, jfr. pbl § 11-9 nr. 6. Det oppfordres til samarbeid med lokale organisasjoner for å sikre best mulig kunnskapsgrunnlag*» og «*Større tiltak i LNF- og grøntområder skal alltid ha en reguleringsplan, og det skal alltid gjennomføres kartlegginger av biologisk mangfold og viktige naturtyper.*»

Temakart

FNF Oslo og Akershus savner temakart som grunnlag for utarbeidelse av plankartet.

Kommunen bør ha et **temakart med grønnstruktur/grønne traseer med en oversikt over viltkorridorer, eksisterende stier (kyststi og andre) og løyper i kommunen.** Temakartet bør også inkludere data fra prosjektet **Kartlegging og verdisetting av Friluftsområder**. På denne måten kan kommunen sikre sammenhengende blågrønne strukturer, grønne korridorer, smug og smett og turveier gjennom byggesonen i all planlegging. Se for eksempel temakart for grønnstruktur fra Lørenskog kommune⁶.

Som en del av en videre prosess anbefaler vi kommunen å utarbeide en **sti- og løypeplan**. Kunnskapsgrunnlaget fra en slik plan vil sikre eksisterende stier og løyper og kan vise hvor det mangler sammenkoblinger. Se f.eks. sti- og løypeplanen til Rælingen kommune som er en del av deres kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2022-2033⁷. Videre

⁶ [Temakart grønnstruktur, Lørenskog kommune](#), Kommuneplan 2014-2025

⁷ [Sti- og løypeplan, Rælingen kommune](#)

vil vi minne om det pågående nasjonale prosjektet «**Friluftslivets ferdselsårer**»⁸, som skal bidra til å utvikle og bedre kommunenes kunnskapsgrunnlag og bidra til utvikling av gode planer for friluftslivets ferdselsårer i kommunene. Vi oppfordrer Lunner kommune til å delta.

Vennlig hilsen

Forum for Natur og Friluftsliv Oslo og Akershus

Maria Rundhaugen Tesaker
koordinator
FNF Oslo og Akershus

⁸ [Friluftslivets ferdselsårer, Viken](#)